

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Vagabonden fra verdenshavene

En sortbrynet albatros har taget fejl af Den Sydlige og Den Nordlige Halvkugle. Den plejer hjemmefant at flyve forbi stormomsuste Kap Horn. Nu har albatrossen flere gange haft Hirtshals, Skagen og Blåvand i sigte.

Jeg sad i saunaen på et tidligere sovjetisk forskningsskib, der nu om dage krydser havene for sjov og vestlig valuta, da en stemme lød i højtaleren:

”Vi har nu Kap Horn i sigte. Jeg vil opfordre Dem til at gå på dækket”.

Rød i hovedet som en kogt reje fra dybhavet skyndte jeg mig ud i den velsaltede havluft for at spejde mod den sagnomspundne knytnæve af en klippe.

I sejskibenes store tid var Kap Horn synonymt med søsyge, strabadser og selskab af albatrosser.

Cabo de Hornos knyttede sin klippenæve mod alle søfarere, der kom den for nær. Og for mange blev rejsen omkring Sydamerikas halespids en enkeltbillet til evigheden, mens søstærke albatrosser passerede forbi.

Det var her over havet ud for Kap Horn, at albatrosserne for alvor viste deres flyvekunst for os ombord på det tidligere forskningsskib.

Hundreder af sortbrynede albatrosser rundede i vores selskab Kap Horn ombord på den vind, der altid blæser mod vest omkring Antarktis.

Nogle af albatrosserne fløj så tæt på, at vi kunne se de sorte bryn, der sætter en elegant svunget streg under havfuglens karisma.

På landgang i Hirtshals

Så skifter scenen til foråret 2015.

En sortbrynet albatros bliver opdaget i Hirtshals på havnens østmole, hvor den med havudsigt hviler på sten og beton blandt store danske måger.

Straks lyder de ornitologiske jungletrommer og drager fuglefolk fra nær og fjern til den nordjyske havn, hvor man pludselig og sensationelt kan komme i tørskoet audiens hos den mytiske havfugl fra havene i syd.

Efter nogle timers landgang i Hirtshals letter albatrossen og flyver ud over Nordsøen.

"Efter at have forladt øen om morgenen stryger albatrossen pludselig igen ind over Helgolands nordspids tidligt på eftermiddagen. Det går lynhurtigt, og ingen opdager fuglen før den er lige over hovedet. Det er d. 22/4-2015, og jeg er lige kommet til øen efter to forgæves forsøg sidste år. En enorm oplevelse" - fortæller ornitolog Niels Behrendt

Tre uger senere bliver albatrossen set over Blåvandshuk. Den er helt inde over land, hvor den runder Blåvand Fyr, før den igen sætter kursen ud over havet.

I juni gæster albatrossen på ny Blåvand, hvor den hviler på stranden, inden den forstyrres af en tysk turist og hundelufter på morgenvandring. Derpå flyver den ad Helgoland til.

De fleste feltornitologer kniber sig selv i armen, for de færreste havde set det komme. En sortbrynet albatros på landgang og strandvandring som en anden vadefugl i opskyllet.

I selskab med suler

Men historien om den skøre og i hvert fald atypiske Albert fra Sydhavet har fortsat rigeligt med luft under vingerne.

8. juli ser ornitologen Michael Clausen den sortbrynede albatros på svæveflugt fra nord mod syd over Vester Vedsted Vade med Mandø i baggrunden. Et uvirkeligt drømmesyn i en agurketid.

Bare en uge senere opdager Ole Amstrup albatrossen i Ho Bugt nord for Esbjerg. Og et par dage senere bliver den filmet, mens den i hurtig svæveflugt færdes i Vadehavsfarvandet øst for Sylt.

Med andre ord har den sortbrynede albatros tilsyneladende fået smag for at flyve kystnært i Vadehavsregionen.

Der er heller ikke mere end knap et halvt hundrede kilometer til Vadehavet fra den tyske ø Helgoland, hvor det nu er ganske vist, at albatrossen har fast base.

Her på den op imod 61 meter høje ø af røde sandsten nordvest for Elbens udløb i Nordsøen har den enlige albatros slået sig permanent ned i en koloni af suler.

Charmøren fra Den Sydlige Halvkugles stormomsuste havområder er formentlig ulykkelig forelsket i en nordatlantisk sule, der med lidt god vilje og midt i ensomheden godt kan minde om en artsfælle.

Albatrossen på skrænten blandt sulerne i Helgoland. Den stod en tid uden at lade sig skræmme, men spredte til sidst vingerne ud, sparkede fra og forsvandt i ét langt glid ud over havet.

Men man kan ikke leve af forelskelse og velsaltet havvand alene. Mad skal der til. Så i ny og næ må albatrossen forlade suleselskabet på den tyske ø for at få sul på kroppen.

Måske er der ligefrem et mønster i Alberts flyveture.

Hjemme på Helgoland

I foråret var mønsteret, at albatrossen efter to-tre dage på Helgoland tog afsted i en lille uges tid, inden den atter dukkede op på øen. Derfor var det bare med at komme hurtigt af sted mod Helgoland, hvis man ville se den. Jeg havde selv fornøjelsen i slutningen af april, fortæller Henrik Knudsen, mangeårig observatør og ringmærker på Blåvand Fuglestation.

At han få uger senere efter sit besøg på Helgoland skulle blive en af de heldige, der så Albert svæve forbi Blåvand Fyr er en anden og munter snak.

Efter at albatrossen første gang blev set i Skagen i maj 2014 for så at vende tilbage til Vestkysten i foråret 2015, har ornitologer haft en million teorier om, hvor den ville dukke op næste gang. Den er fuldstændig umulig at gennemskue. Jeg håber og tror, at albatrossen kan blive en stationær fugl de næste 10-20 år på

Helgoland. De ornitologer, der hænger lidt med næbbet, fordi de endnu ikke har fået den som Danmarksart, bør ikke fortvivle. Der vil fortsat være en chance, når den tager på togter til de danske kyster, siger Henrik Knudsen.

Kuk i kompasset

Måske er den sortbrynede albatros fra Helgoland og med hang til Vadehavet i skrivende stund den eneste af sin art på Den Nordlige Halvkugle. De fleste albatrosser holder i vores sommer måneder vinter i havområder rige på fisk og blæksprutter mod syd ud for Argentinas, Chiles eller Sydafrikas kyster.

En manøvre er gået fejl hos vores ven fra Helgoland. Albatrossen har drejet mod bagbord, hvor det skulle have været mod styrbord. Derpå er kursen blevet sat mod nabolaget af Storbritannien for at gå videre ind i Nordsøen, der for en oceangående havfugl som sortbrynet albatros formodentlig er den rene indsø.

Normalt er næsebor næppe en notits værd, men i albatrossens tilfælde er de unikke. Havfuglenes næsebor i de elfenbensfarvede næb er i stand til at udskille salt, som fuglene indsnuser med havluften i deres evige flugt. Med jævne mellemrum triller saltkorn ud af albatrossens næsebor.

I mere end et år har albatrossen med afsæt fra Helgoland taget på togter i Nordsøen. Den er flere gange set runde Skagens Gren og senere observeret på Sveriges vestkyst.

Og to gange har den hvilet på havnen i Hirtshals. Både i maj 2014 og så altså igen i år.

Kong Albert af Nordsøen

Det er ingenlunde første gang, at Nordatlanten har besøg af en sortbrynet albatros på krydstogt og forlænget ferie.

I tre år fra 1967 holdt en albatros til blandt sulerne på klippen Bass Rock ud for Skotlands østkyst.

Også Hebriderne og Shetlandsøerne har været hjemsted for langtidsstationære albatrosser.

Nordatlantens mest berømte sortbrynede albatros er dog det eksemplar, som fra 1860 og 35 år frem holdt til i sulekolonien på Mykines, den vestligste ø på Færøerne.

Den blev af færingerne udnævnt til sulernes konge.

Nu kandiderer en artsfælle til en titel som Kong Albert af Nordsøens bølger.

Hvis den vælger at blive, som mange både håber og tror, vil den måske i en årrække være en tilbagevendende gæst på Vestkysten af Danmark. Med Skagen, Hirtshals, Hanstholm, Blåvand og Vadehavet som sine sandsynligste destinationer i forbifarten.

En albatros kan blive mindst 70 år gammel. Rygtet taler sandt, havluft er sundt for både krop og sjæl.

Albatrossen flyvende ind over øen og ud igen langs kanten af fuglefjeldet, tydeligt på udkig efter et sted at lande.

FAKTA OM SORTBRYNET ALBATROS

Af verdens 14 arter af albatrosser er sortbrynet albatros en af de mellemstore.

Den har et vingefang på 210-246 centimeter, hvilket er ligeså meget som en knopsvane.

De største albatrosser, vandrealbatrossen og kongealbatrossen, kan have vingspænd, der måler 275-305 centimeter. Hos vandrealbatros er der målt vingspænd på 345 centimeter.

Disse havfugle hører til klodens største flyvende fugle.

Bestanden af sortbrynet albatros skønnes at tælle flere end 600.000 ynglepar (2005).

De fleste yngler i Sydatlanten på Falklandsøerne og Sydgeorgien.

 Dato:
30. 07. 2015

 Skrevet af:
Jan Skriver

 Fotos af:
Niels Behrendt

 Emner:
SJÆLDNE FUGLE

 Tags:
ALBATROSSER, SJÆLDNE FUGLE